

KVINDER I KAMP

150 ÅRS KAMP FOR
FRIHED, LIGHED, SØSTERSKAB!

MARTA BREEN OG
JENNY JORDAHL

GYLDENDAL

OVERSAT AF
MAREN UTHAUG

I 1800-tallet levede
kvinder og mænd meget
forskellige liv.

Kvinder havde langt færre rettigheder end mænd. De måtte ikke tage en uddannelse, og de måtte ikke eje jord.

Kvinder havde derfor få muligheder for at tjene deres egne penge.

De måtte heller ikke stemme ved politiske valg.

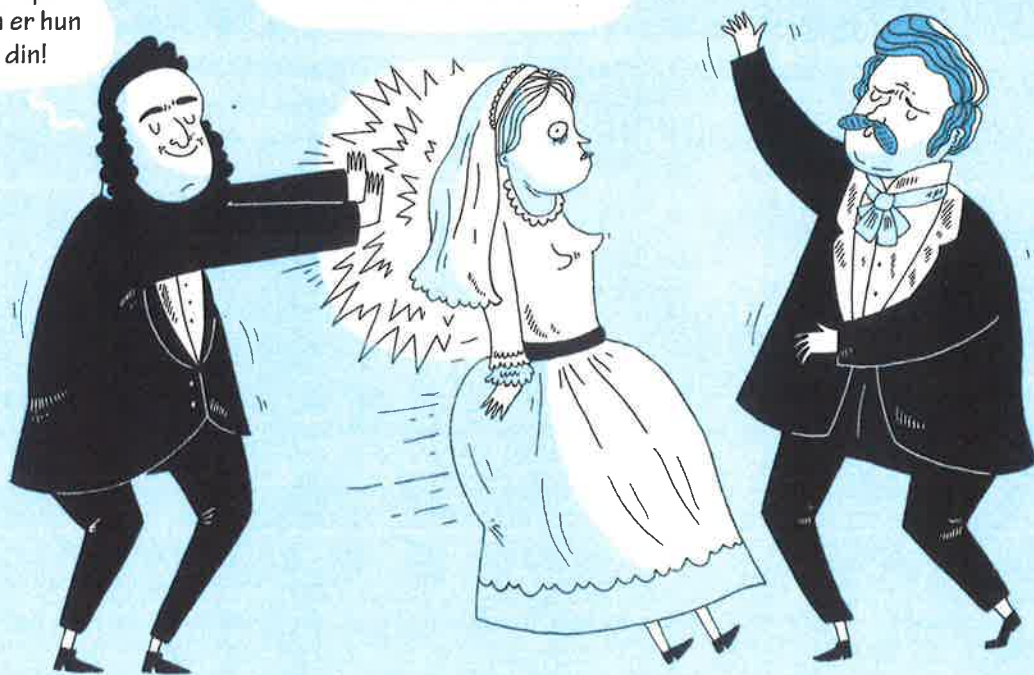
En kvinde var umyndig – på samme måde som et barn eller en slave.

Hendes far bestemte over hende,
lige indtil hun blev gift.

Hep!
Så er hun
din!

Så var det ægte-
mandens tur.

Når de giftede sig, skulle
kvinden love at adlyde
sin mand.

I Kvinder være
eders Mænd
underdanige.

DE TRE VIGTIGSTE SAGER,
SOM KVINDEBEVÆGELSEN HAR KÆMPET FOR, ER:

RETTE TIL AT FÅ EN
UDDANNELSE, ET
ARBEJDE OG MULIGHEDEN
FOR AT TJENE EGNE
PENGE.

RETTE TIL AT
STEMME VED
POLITISKE VALG.

RETTE TIL AT
BESTEMME OVER
EGEN KROP.

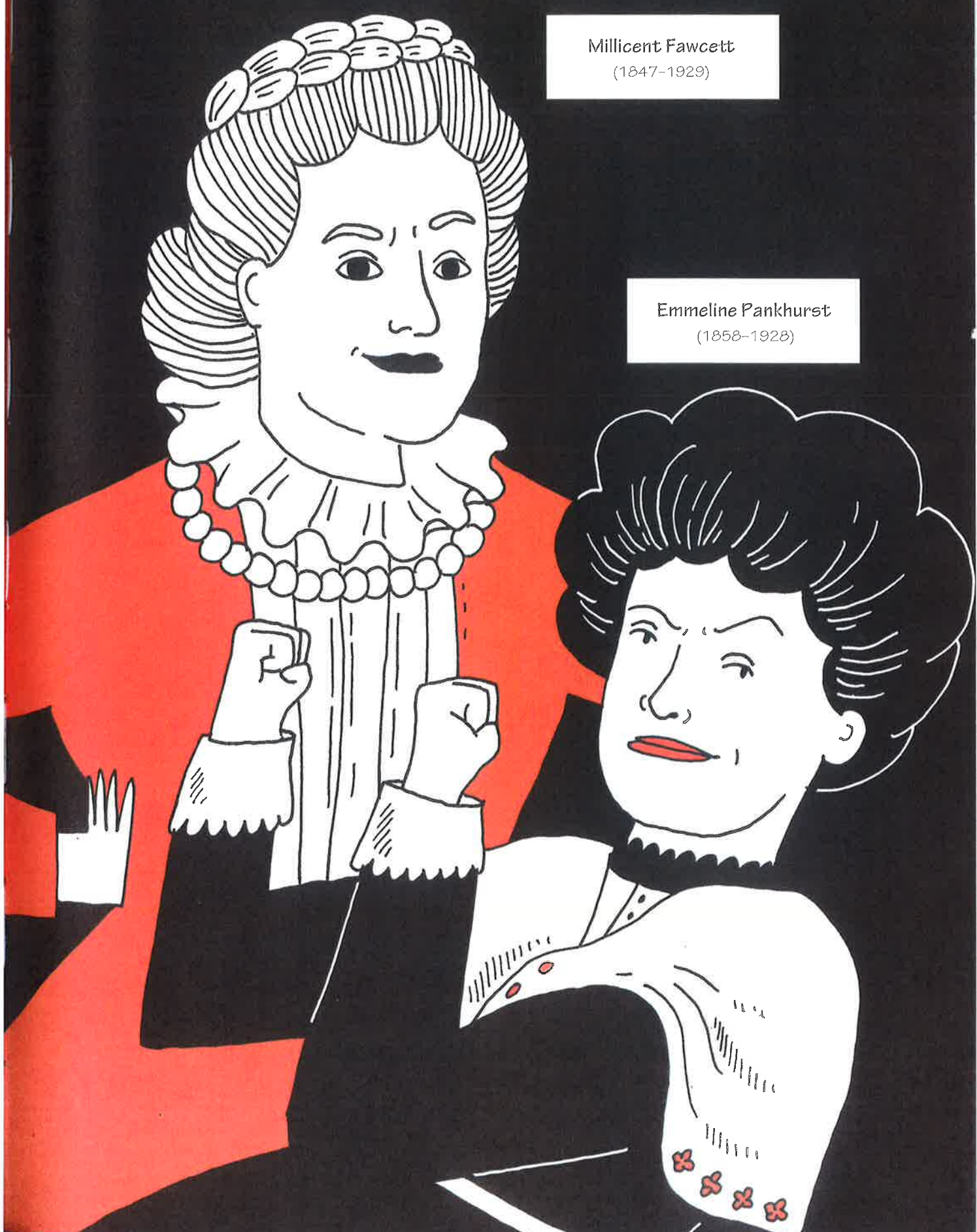

Fra slutningen af 1880'erne øgedes presset for at give kvinder stemmeret. Der blev dannet foreninger, som kæmpede for dette i land efter land.

Ledende feminister fra forskellige lande rejste til kongresser og besøgte hinanden. Et internationalt netværk udviklede sig.

A stylized black and white line drawing of two women. The woman on the left, Millicent Fawcett, has a high, braided hairstyle and wears a red dress with a large white ruffled collar and a pearl necklace. She has her hands clasped in front of her. The woman on the right, Emmeline Pankhurst, has dark, wavy hair and wears a dark dress with a white collar featuring red floral patterns. She is looking towards the left. The background is solid black.

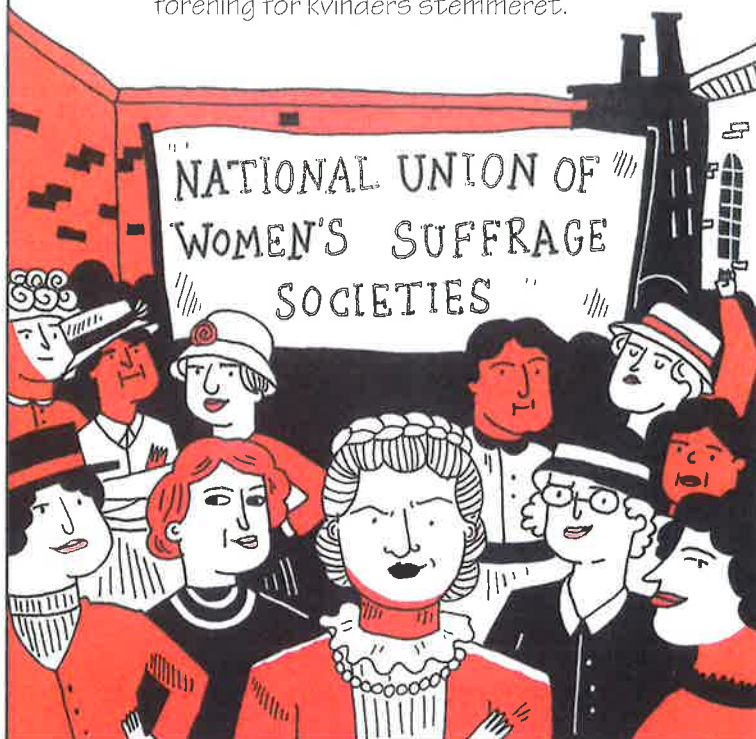
Millicent Fawcett
(1847-1929)

Emmeline Pankhurst
(1858-1928)

Storbritannien havde den mest aktive bevægelse. Forfatteren og feministen Millicent Fawcett arbejdede aktivt for at påvirke landets politikere.

I 1897 grundlagde hun den første forening for kvinders stemmeret.

Men at overbevise britiske politikere viste sig at være vanskeligere, end man skulle tro.

De store partier affejede sagen igen og igen.

Stemmeret for kvinder blev ikke set som et vigtigt tema.

Ovenikøbet
argumenterede en
stærk modbevægelse
for, at politik slet og
ret ikke passede til
kvindens væsen.

Kvinder skal være hjemme
hos familien og ikke bryde
deres hoveder med andet.

Præcis.

Men som årene gik, voksede
feministernes utålmodighed.

Nu skal der ske
noget.

Mest utålmodig var husmoren Emmeline Pankhurst. Eftersom den moderate linje ikke førte til noget, mente hun, at tiden var inde til militante midler.

Hun dannede en ny forening, som snart blev kendt under navnet 'Suffragetterne'. 'Suffrage' betyder 'stemmeret'.

Døtrene Sylvia, Christabel og Adela sluttede sig også til bevægelsen.

SYLVIA

CHRISTABEL

ADELA

Mange suffragetter var gifte kvinder fra overklassen. De havde tid og kræfter til politisk arbejde, men også lærere, sygeplejersker og fabriksarbejdere deltog i kampen.

I løbet af 1912 og 1913 udførte suffragetterne flere hundrede bombe- og brandattentater.

De lænkede sig fast til rækværk, satte ild til postkasser og smadrede butiksruder for at få deres budskab ud.

Folk blev meget chokerede over, at kvinder kunne stå bag den slags aktioner.

Når mænd sprænger bomber
for en sag, kalder de det krig. Og
mænd bliver omtalt som helte.

Hvorfor kan kvinder ikke bruge
de samme våben som mænd?
Vi har ikke kun erklæret krig, vi
kæmper for en revolution!

Vel talt,
søster!

Mit mål er at brænde to
bygninger ned hver uge!

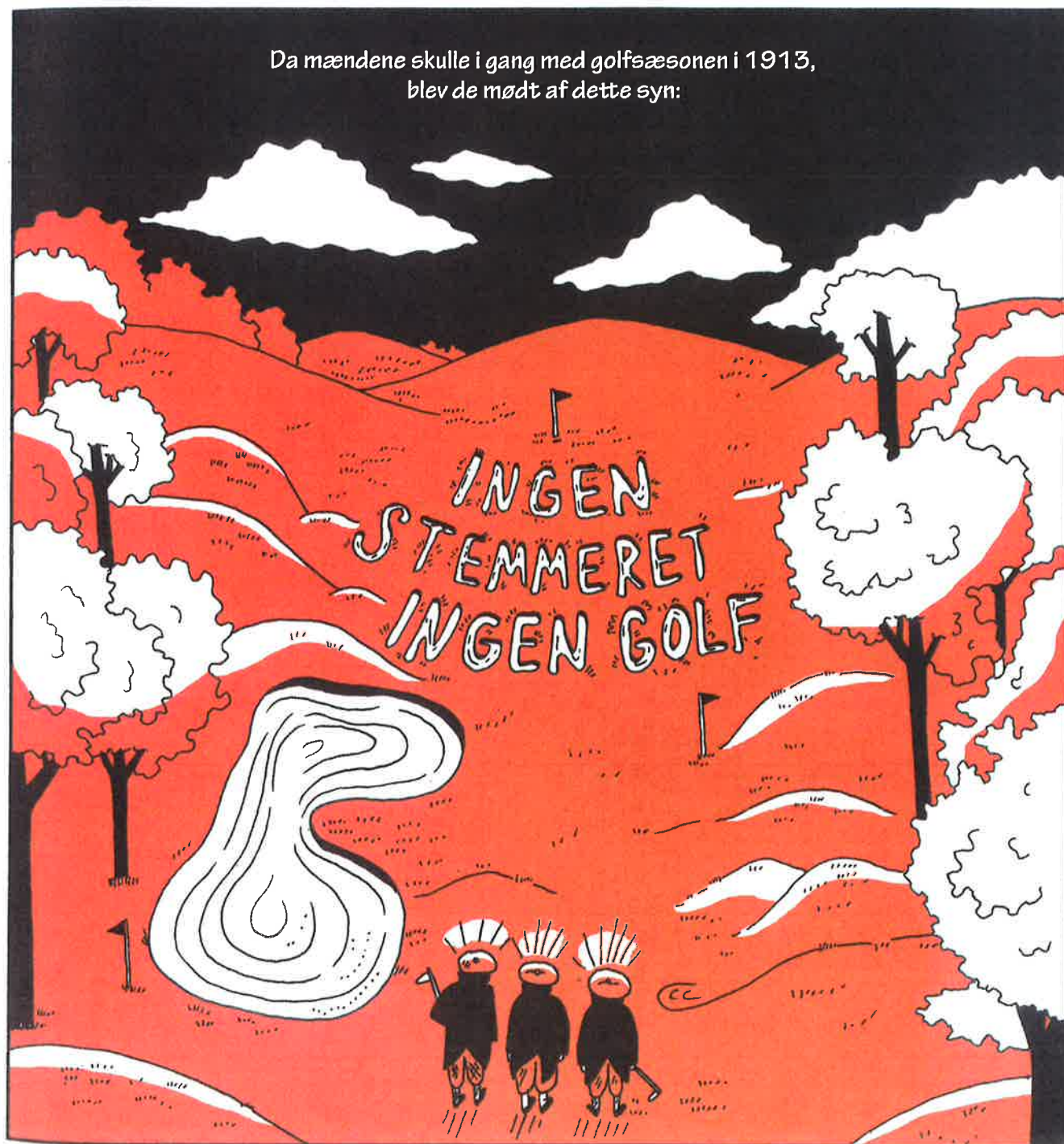

Offentlige steder,
som kun var åbne
for mænd, var særlig
udsatte for angreb.

De fleste golfklubber
forbød kvinder at
spille.

Da mændene skulle i gang med golfsæsonen i 1913,
blev de mødt af dette syn:

Af suffragetternes mest kendte aktioner
var bombningen af den fremtidige stats-
minister David Lloyd Georges villa ...

Mange feminister tog afstand fra suffragetternes handlinger.

Pioneren
Millicent Fawcett var
iblandt dem.

Vold vil bare
overbevise
mænd om, at
kvinder ikke er
modne til
stemmeret.

Suffragetterne var optaget
af at skåne menneskeliv.
Aktionerne blev udført,
når bygningerne stod
tomme.

Kampen gik hårdest ud over suffragetterne
selv. Gang på gang blev de arresteret
og fik bank af politiet.

Emmeline Pankhurst blev
– som hundredevis af sine medsøstre
– dømt til fængsel en del gange.

Da myndighederne ikke ville
anerkende suffragetterene
som politiske fanger, valgte
de at sultestrejke.

Politiet svarede igen ved at tvangs-
fodre dem.

Behandlingen var smertefuld og sund-
hedsskadelig. Flere udviklede lungebetæn-
delse og andre livs-
truende sygdomme.

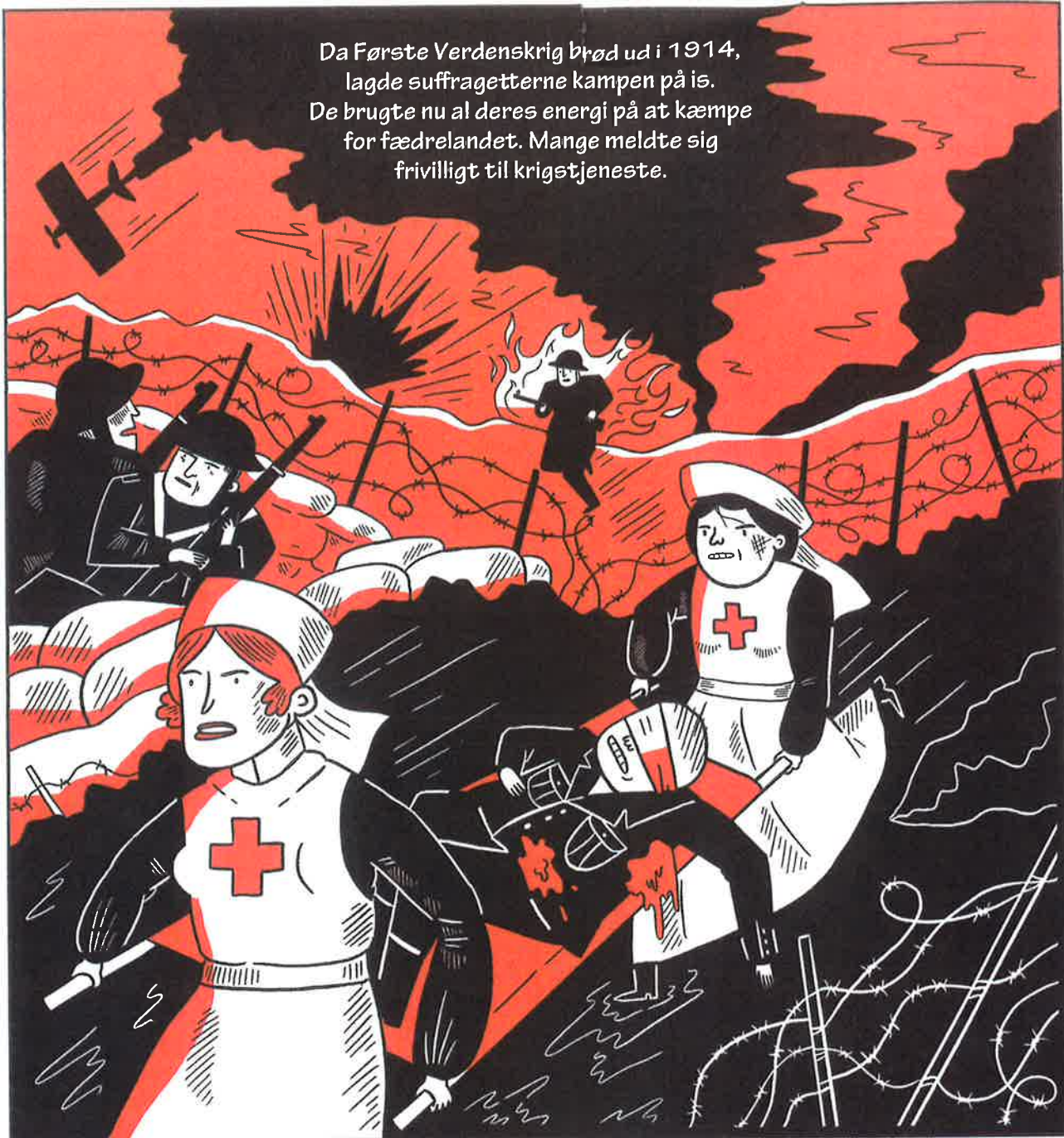

Politikerne indførte derfor
„kat og mus-loven“:

De mest udmagrede sulte-
strejkere blev sluppet fri. Når
de så var raske igen, kom de
direkte tilbage i fængsel.

Da Første Verdenskrig brød ud i 1914,
lagde suffragetterne kampen på is.
De brugte nu al deres energi på at kæmpe
for fædrelandet. Mange meldte sig
frivilligt til krigstjeneste.

Da mændene drog i krig, overtog kvinderne meget af det daglige arbejde i landet. Mange arbejdede også i felten som sygeplejersker og ambulancepersonale.

Da krigen var slut, vendte stemningen om
stemmeretssagen.

Politikerne havde set med egne øjne, at
kvinder beherskede livet udenfor
deres eget køkken.

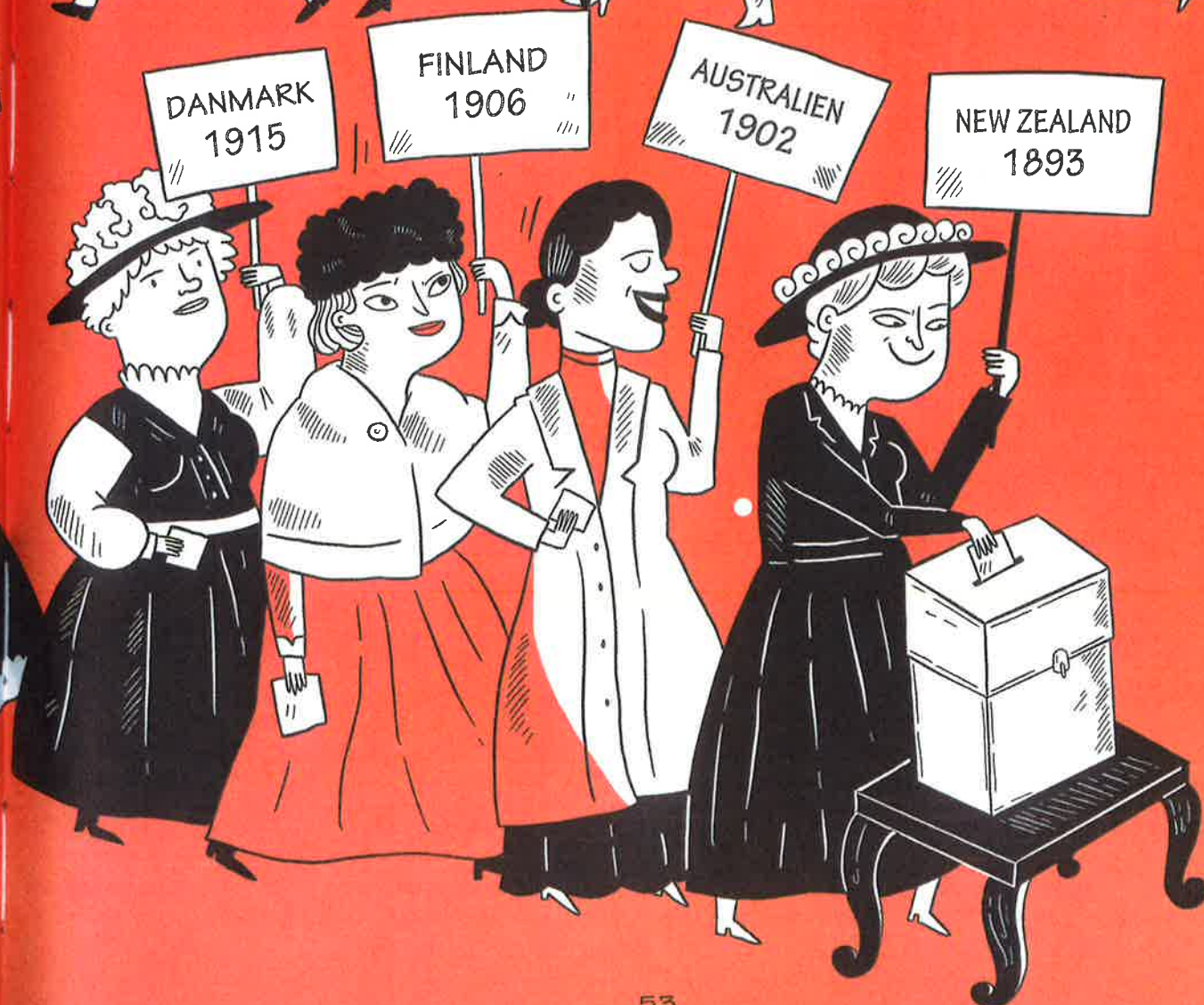
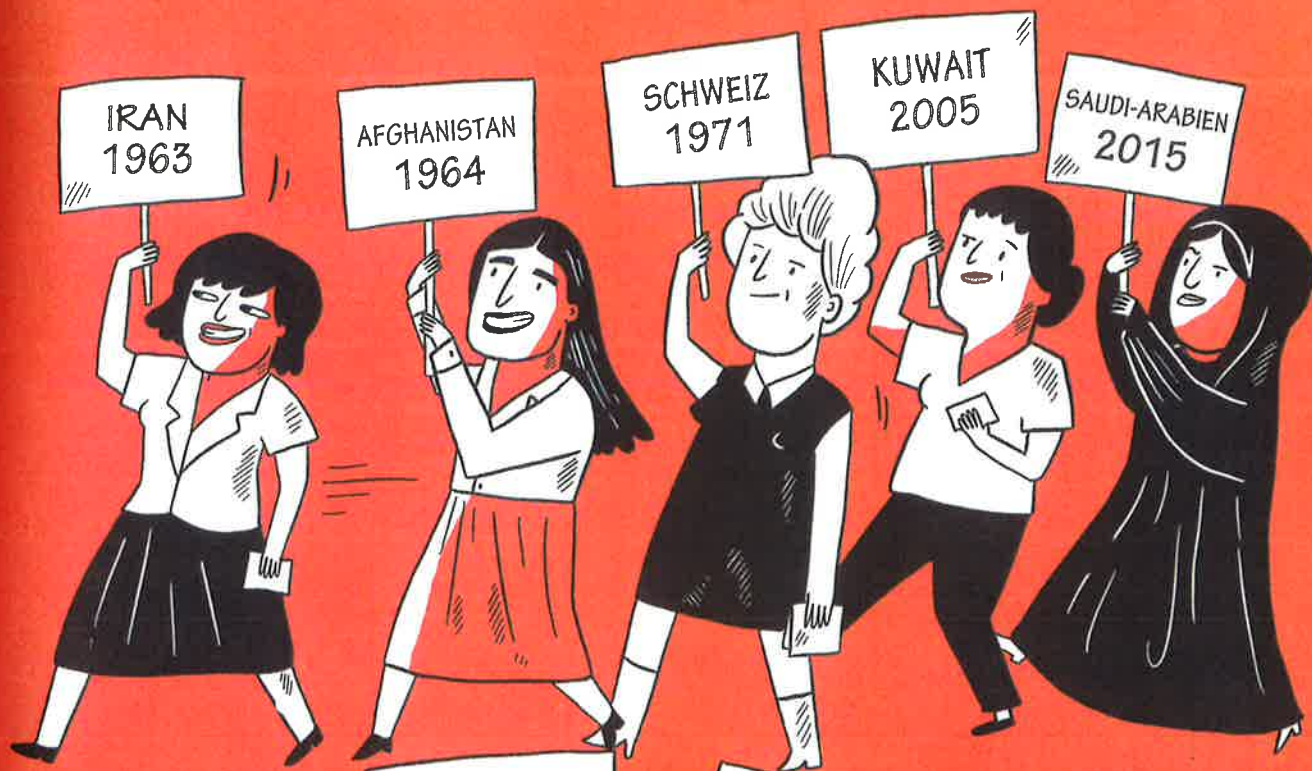

Ti år senere – nogle måneder før Emmeline Pankhurst døde – blev retten udvidet til at gælde alle kvinder over 21 år.

Det første land i verden, som indførte kvindelig
stemmeret uden begrænsninger, var New Zealand.
Finland var det første land i Europa.

SOCIALISTERNE KOMMER

Kvinder i alle lande,
foren jer!

De kvindelige arbejdere var
dårligere organiseret end
mændene.

De fik mindre i løn end
mænd ...

... og de blev ofte fyret
som de første.

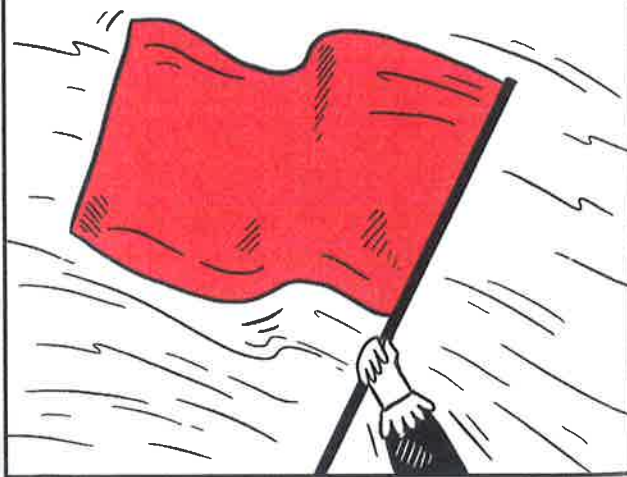
Kvindebevægelsen havde
hidtil været domineret
af gifte kvinder fra
borgerskabet.

I begyndelsen af
1900-tallet begyndte
også kvinder fra
arbejderbevægelsen
at søge sammen.

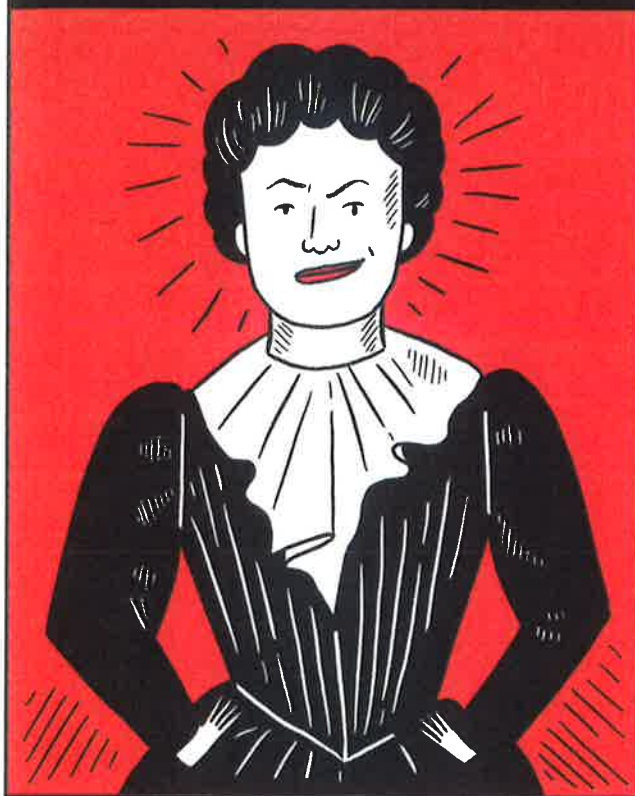

I august 1910 blev den første
internationale socialistiske
kvindekonference arrangeret i København.

Kvindesagen er en del af klasse-
kampen, mente socialisterne.

Blandt de 130 kvinder, som deltog, var den kendte feminist Clara Zetkin fra Tyskland.

Arbejdere bliver udnyttet og undertrykt i alle lande. Vi har fælles interesser, vi må forene os!

Kvindelige arbejdere er dobbelt undertrykt. Både af kapitalistiske arbejdsgivere og af mænd.

Vi har brug for en årlig international kvindedag for at holde fokus på kvindelige arbejderes rettigheder.

Dermed var ideen om 8. marts lanceret.

Allerede året efter, i 1911, blev kvindedagen markeret i Danmark, Tyskland, Østrig, Schweiz og USA. Mere end en million kvinder deltog.

Da Første Verdenskrig brød ud, blev den internationale arbejderbevægelse splittet.

Det var svært at bevare sammenholdet, når landene var i krig med hinanden.

Blandt kvinderne stod pacifismen stærkt. Både Clara Zetkin og hendes gode veninde Rosa Luxemburg var imod krig.

Arbejdere har intet at vinde på denne krig. De risikerer at miste alt, de har kært.

De mente, at krigen kun tjente kapitalisterne: De som producerer geværer og kanoner, krigsskibe og ammunition.

Da det tyske arbejderparti gav deres støtte til myndighedernes krigsførelse, brød Clara og Rosa ud af partiet.

Farvell!

De dannede
en kommunistisk
fredsbevægelse.

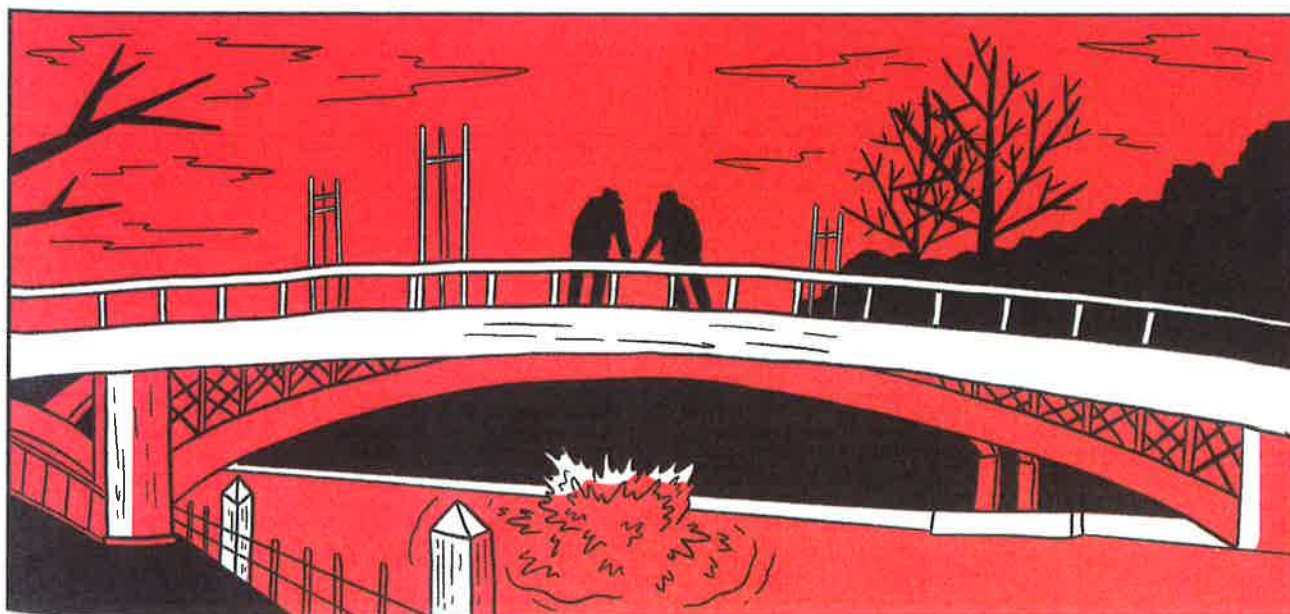

Begge blev arresteret
flere gange for at have
opfordret mænd
til at blive
militærnægtere.

„Når mænd dræber, skal vi kvinder
kæmpe for at beskytte liv. Når
mænd er tavse, er det vores
pligt at hæve stemmen“.

Clara Zetkin fortsatte sin kamp for fred og socialisme, helt til hun døde i Rusland, 76 år gammel, på flugt fra nazisterne.

Hun ligger begravet på
Den Røde Plads.

Clara Zetkin
(1857-1933)

Rosa Luxemburg
(1871-1919)

